

Ministrstvo za infrastrukturo
Langusova 4
1000 Ljubljana

Naš znak: SDE/2015

Zadeva: pripombe SDE Slovenije na predlog smernic za izdelavo EKS

V SDE Slovenij ugotavljamo je, da je dokument zelo splošen in kot na takšnega, nanj ni možno in smiselno dajati konkretnih in podrobnih pripomb, ampak zgolj splošne poglede, kar je v tem trenutku verjetno tudi namen izdelovalca. Na SDE Slovenije smo mnenja, da so osnovne usmeritve EKS pozitivne, glede na to, da je osnovna usmeritev energetike v prihodnjih desetletjih prehod na nizkoogljično družbo, kar pomeni postopno povečanje izkoriščanja obnovljivih virov energije, takšna pa je tudi osnovna vizija celotne strategija EU na energetskega področju.

1. Ključne pripombe:

Med Cilji do 2055 je navedeno:

- **da se 100% izkoristi trajnostni potencial obnovljivih virov v Sloveniji;** cilj je preveč optimistično zastavljen, smiselno bi bilo že v tej fazi predvideti ukrepe, da ga bo možno realizirati v čim večji meri (umeščanje v prostor, ekonomičnost,...)
- **100% električna mobilnost v prometu;** menimo, da je ta cilj nerealno zastavljen, sploh glede na to, da se v transportni industriji razvijajo tudi druge tehnologije (vodik,...), ki bodo v bodoče morda prevladale in prihodnost transporta ne bo »električna«, pa tudi naftna industrija bo verjetno še vedno konkurenčna. Tudi pri nas bo prevladal globalni trend, na katerega pa v veliki meri nimamo vpliva.

2. Strateške usmeritve

Jedrska energija je kvalificirana kot domači vir. Izpostavljamo dilemo, ali lahko to štejemo kot domači vir, glede na to, da celotno jedrsko gorivo uvozimo. Kot eden ključnih postulatov EKS je zmanjšanje odvisnosti od tujih virov, kar pa menimo, da krepitev jedrske opcije ni. Čeprav za pokritje elektroenergetske bilance v tem trenutku verjetno ni druge možnosti, kot ohranitev oz. povečanje proizvodnje v NEK oz. potencialno NEK2, pa je to potrebno vsaj korektno prikazati.

Prevelika uvozna odvisnost prinaša mnogo negativnih učinkov, zato države, ki želijo stabilen in od uvoza neodvisen energetskega sistem, vlagajo v izgradnjo novih kapacitet za proizvodnjo električne energije znatna sredstva. Pred nami so projekti dokončanja izgradnje hidroelektrarn na Spodnji in pričetek izgradnje na Srednji Savi. Prav tako je ključnega pomena za zanesljivo in varno oskrbo Slovenije z električno energijo dokončanje šestega bloka Termoelektrarne Šoštanj, ki z najsodobnejšo tehnologijo pretvorbe premoga v električno energijo izpolnjuje zahtevne ekološke standarde, obenem pa bo, z visokim izkoristkom, potreboval manj premoga.

Zavedamo se, da je razvoj obnovljivih virov energije nujen in pomemben, vendar nadomestitev sedanjega in pričakovanega obsega proizvodnje električne energije z alternativnimi viri energije, kot so sončne elektrarne, biomasa, vetrne elektrarne, v celotnem obsegu ni možen. Problem je v

razpoložljivosti energentov, shranjevanju energije in njenem prenosu, zato bodo fosilna goriva in jedrska energija morali še precej desetletij nositi veliko breme energetske oskrbe v Sloveniji.

Glede vprašanj v tem poglavju je potrebno izpostaviti predvsem sledeče:

- Delež samozadostnosti z energijo ni možno določiti, ampak je potrebno zastaviti cilj, ki pa mora biti postavljen realno, na podlagi strokovnih podlag o potencialnih domačih virih in ekonomičnosti njihovega izkoriščanja.
- Glede zanesljivosti oskrbe z električno energijo je potrebno, poleg proizvodnih virov, temeljito obravnavati in oceniti zanesljivost in zadostnost obstoječega EE omrežja (prenosnega in distribucijskega). Pomemben dejavnik na distribucijskem nivoju so tudi razpršeni obnovljivi viri, ki bistveno vplivajo na obratovanje in obremenitev omrežja. Popolnoma se je pozabilo tudi na t.i. pametna omrežja, za katera menim, da imajo prihodnost v bodočem razvoju el. energetike.
- V zvezi z konkurenčnostjo oskrbe z električno energijo je potrebno temeljito proučiti vpliv vzpodbujanja gradnje obnovljivih virov, opraviti temeljite analize in iz obstoječe situacije predvideti scenarije tudi za prihodnost, da se ne bi ponovila situacija z vzpodbudami za sončne elektrarne, ko je prepozna reakcija z znižanjem vzpodbud bistveno vplivala na stanje na tem področju. Glede na to, da bomo tudi tukaj vpeti v politike in trende znotraj EU, je potrebno izdelati različne scenarije. Prav tako je potrebno najti rešitev za zagotovitev ekonomičnosti klasičnih virov (velike HE, TE, NEK), ki zagotavljajo zanesljivost sistema, njihova izgradnja oz. že obratovanje obstoječih pa je ekonomsko vprašljiva. Ugotovitev, da bo zadeve urejal trg je zgrešena, saj je trg električne energije v Evropi popolnoma izkrivljen zaradi vzpodbud obnovljivim virom (sonce, veter), tudi v drugih državah.

3. Raba energije

Kot je navedeno že v ključnih pripombah, se bistveni pripombi na tem področju nanašata na možnost 100% izkoriščanja trajnostnega potenciala obnovljivih virov in električno mobilnost.

Glede na postavljena vprašanja bi dodatno poudarili še:

- Zagotavljanju rezerve v EE sistemu je potrebno v prihodnje posvetiti posebno pozornost, predvsem glede na to, da smo z TEŠ 6 dobili veliko enoto, za izpad katere doma nimamo rezerve. Razmere se bodo še poslabšale s potencialno izgradnjo NEK 2. Verjetno je smiselno razmisliti o kombinirani možnosti in sicer skupnih rezervah s sosednjimi EE sistemi oz. o potencialni izgradnji dodatnih domačih virov (npr. ČHE Kozjak ipd.).
- Uvoz električne energije v Sloveniji se bo v prihodnje povečeval skladno z rastjo njene porabe. **Pri tem nas ne smejo uspavati današnje kratkoročne napovedi o zniževanju cen električne energije na mednarodnih trgih, ki so povezane s splošno gospodarsko recesijo, še prav posebej pa s kolapsom vrednosti CO2-certifikatov.** Dolgoročne napovedi kažejo ravno nasprotno sliko. Nobeden od razpoložljivih obnovljivih energetskega virov ne more sam v nekaj letih pokriti rastočega primanjkljaja moči in ponujati potrebne količine električne energije po sprejemljivi ceni.
- Omejitev OVE na določen odstotek proizvodnje ni smiselna, saj razpršeni OVE viri predstavljajo in bodo tudi v bodoče predstavljal majhen odstotek proizvodnje, izgradnja velikih HE pa je v vsakem primeru smiselna in za samo proizvodnjo obnovljive energije najpomembnejša.
- Delež samozadostnosti oskrbe z el. energijo ni možno določiti administrativno, potrebno pa si je zastaviti cilj, za doseg katerega je potrebno izdelati ustrezen scenarij, proučiti možnosti in sprejeti ukrepe (olajšanje umeščanja v prostor, podporne sheme,...).

4. Viri energije

Cilji glede izrabe OVE so bili že komentirani. V nadaljevanju izdelave EKS pa je potrebno področje tudi konkretizirati in sicer kakšni so izkoristljivi potenciali posameznih virov, na kakšen doseči ravnotežje z okoljskimi in ostalimi zahtevami, ekonomičnost itd.

Glede na vprašanja:

- Vzpodbujati OVE je vsekakor smiselno, vendar je v najkrajšem času potrebno izdelati različne scenarije izrabe in podpor in sprejeti konkretno strategijo, ki mora temeljiti na številkah. Predvidevanje, da bo zadeve uredil trg znotraj EU je zmotna, zato je treba na področju EU uskladiti različne poglede držav članic na tem področju, vendar ne samo v interesu ene same države. Upoštevana morajo biti stališča vseh držav.
- Uravnoveženje politike varovanja narave z vzpodbujanjem OVE je nujna. Tu je z ostalimi resorji potrebno doseči kompromis glede nivelacije ustrezne zakonodaje in tudi pri nasprotnikih posegov v naravo doseči, da svoje zahteve in ukrepe argumentirajo in za njih tudi odgovarjajo. Bistveno pa je, da če se država odloči za povečanje izrabe OVE, da se na državnem nivoju sproži kampanja ozaveščanja državljanov o pomenu oskrbe z el. energijo in pozitivnih učinkih OVE.

5. Zaključek

Ponovno poudarjamo ugotovitev, da je obravnavan dokument zelo splošne narave. Če želimo izdelati verodostojen EKS, je potrebno čim prej izdelati dolgoročne energetske bilance, kot je navedeno že v samem dokumentu. Potrebno pa je izdelati še kar nekaj temeljnih dokumentov, kot izhaja že iz samih pripomb po posameznih točkah, če želimo, da bo končni EKS utemeljen na dejstvih in ne na administrativnih predpostavkah. V nobenem delu pa ta dokument ne sme pomeniti zmanjševanja deleža samooskrbe države z energentom, ki ga imamo edinega v zadostni meri. Pripravljalci EKS mora jo biti v nadaljevanju zelo pozorni na nevarnost, da ne bi bil EKS strožji ali bolj zavezujoč, kot so smernice v dokumentih evropske energetske unije, saj bodo lahko le-ti deklarirani kot naša obveza.

Ljubljana 30.09.2015

SDE Slovenije